

“ TÜRKiYE-MACARİSTAN İŞ FORUMU ”

Sonuç Raporu

30 Haziran 2017, Ankara

“TÜRKİYE-MACARİSTAN İŞ FORUMU”

Macaristan Başbakanı Sayın Viktor Orban'ın Türkiye'ye Resmi Ziyareti Vesilesiyle

30 Haziran 2017, Ankara

Macaristan Başbakanı Viktor Orban'ın Türkiye'ye resmi ziyareti vesilesiyle, DEİK/Türkiye-Macaristan İş Konseyi tarafından Macaristan Ulusal Ticaret Ajansı (MNKH)'nin işbirliği ve MNKH Türkiye temsilcisi ALX Macaristan'ın sponsorluğu ile 30 Haziran 2017 tarihinde 09.00-14.00 saatleri arasında, Ankara/Marriott Hotel'de Türkiye-Macaristan İş Forumu düzenlendi. T.C. Başbakanı Binali Yıldırım, Macaristan Başbakanı Viktor Orban, T.C. Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci ve Macaristan Dışişleri ve Dış Ticaret Bakanı Péter Szijjártó'nun katıldığı İş Forumu, Türk ve Macar iş dünyasının temsilcileri ve her iki ülkeden üst düzey bürokratların aralarında bulunduğu 300'ü aşkın katılımcıya ev sahipliği yaptı. Türkiye-Macaristan İş Forumu iki ülke arasında son yıllarda gerçekleştirilen en geniş kapsamlı etkinlik olarak ön plana çıktı.

İş Forumu'na katılan Türk ve Macar firmalarının listesi, <http://www.deik.org.tr/contents-fileaction-15196> internet bağlantısında yer almaktadır.

AÇILIŞ KONUŞMALARI

Açılış konuşmalarında ilk olarak söz alan DEİK/Türkiye-Macaristan İş Konseyi Başkanı Adnan Polat, Türkiye ve Macaristan arasındaki dış ticaret hacminin 2023'e kadar 5 milyar ABD Doları'na çıkarılmasına yönelik hedefi hatırlattı ve bu hedefe ulaşabilmek için iki ülke iş insanları ve bürokratlarının büyük çaba sarf ettiklerini söyledi.

Ardından söz alan Macaristan Dışişleri ve Dış Ticaret Bakanı Péter Szijjártó, Macaristan'ın açık bir ekonomi olduğunu, geçen yıl sergiledikleri ihracatın ülke ekonomisinin geneli üzerinde %90 oranında bir etkiye

sahip olduğunu ve Türkiye ile Macaristan arasındaki 2,8 milyar ABD Doları olan mevcut ticaret hacminin yıl sonuna kadar 3 milyar ABD Doları seviyelerine çıkmasını beklediklerini açıkladı.

Bakan Szijjártó, Macaristan Yatırım Destek Ajansı'nın yatırım yapmak isteyen firmalara %50 oranında nakdi destek sağladığını söyleyerek, Türk firmalarını bu imkânı değerlendirmeye davet etti. İhracat ve ithalata destek sunmak amacıyla Macar Eximbank'a 255 milyon ABD Doları tutarında kredi tanımladıklarını söyleyen Bakan Szijjártó, ayrıca üçüncü

ülkelerde işbirlikleri için araştırma ihalesi açtıklarını, söz konusu ihale ile sadece üretim değil ar-ge işbirlikleri için de destek sağlanmasının amaçlandığını ve bu çalışmalar ile Türkiye ile Macaristan arasındaki ikili ekonomik ilişkilerin güçlendirilmesini hedeflediklerini ifade etti.

Ardından T.C. Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci gerçekleştirdiği konuşmasında, Türk ve Macar firmalarının Afrika, Ortadoğu, Kafkaslar ve Balkanlar'da ortak yatırımlar ve işbirlikleri yapabileceklerini belirterek, bu amaçla, Macar ve Türk Eximbank'larının biraraya gelerek, işbirliklerini somut bir anlaşmaya dönüştürmeleri için çalışmaların sürdürüldüğünü ifade etti. Macar Eximbank'ın Türkiye'ye 255 milyon ABD doları tutarında kredi açtığını, Türk Eximbank'ın ise Macaristan'a yaklaşık 750 milyon ABD doları tutarında kredi açtığını belirten Bakan

Zeybekci, Türk-Macar ortaklığında geçmişte sanayi tesislerinin ve üniversitelerin açıldığını hatırlatarak, 21. Yüzyılın Türk-Macar ortaklığı için önemli bir yüzyıl olacağını dile getirdi.

Bakan Zeybekci, Türkiye'nin haberleşme, ulaştırma, sağlık, tarım, ilaç, savunma sektörlerinin aralarında bulunduğu pek çok sektörde dünyanın en iddialı teşvik sistemini sunduğunu söyleyerek, 15 Temmuz sürecine rağmen, Türkiye'nin 2016 yılında %2,9 oranında bir büyüme sergilediğini, 2017'nin ilk çeyreğinde ise büyümenin %5 oranında olduğuna dikkat çekti. 2017 yılının Türkiye'nin yeniden canlandığı bir yıl olacağını dile

getiren Bakan Zeybekci, Macar yatırımcıları Türkiye'nin gücünü ve potansiyeli keşfetmeye çağırdı.

Macaristan Başbakanı Viktor Orban, Türkiye'nin Avrupa'nın en büyük ülkelerinden biri haline geldiği, bu haliyle hem nüfus hem alan olarak Macaristan'dan sekiz kat büyük olduğunu ifade etti. Macaristan'ın 10 milyonluk nüfusa sahip olmasına rağmen 110 milyar ABD dolarlık ihracat hacmine sahip olduğuna dikkat çeken Orban, Macaristan'ın, hem güvenli hem de öngörülebilir bir ülke olduğunu, 500 milyonluk bir pazara ulaşabildiğini aktardı.

Başbakan Orban, Orta Avrupa ülkelerinin Avrupa'daki büyümeyi sağladıklarını, ekonomik performansın Batı Avrupa'dan Orta Avrupa'ya kaydığını ve Orta Avrupa ile Türkiye arasındaki işbirliğinin tüm Avrupa ekonomisine etki yapabileceğini ifade etti. Orban, iki ülke arasındaki ticaret hacminin 5 milyar ABD dolarına çıkarma hedefine henüz ulaşamadığını ancak bu durumdan dersler çıkararak büyük atılımlar yapmaya hazırlandıklarını söyledi ve eski başarılı ortaklıkların yanında, diğer başarılı Türk iş insanlarının da Macaristan pazarına gelmelerini tavsiye etti. Orban, AB ülkeleri arasında Türkiye karşıtı söylemlerin olduğunu ancak Macaristan'ın, Avrupa'yı göçmen krizinden koruyan Türkiye'nin yanında olduğunu ve Türkiye'ye saygı duyduklarını ve ülkeyi takdir ettiklerini vurguladı.

T.C. Başbakanı Binali Yıldırım, Türkiye'nin AB müzakerelerini 10 yıldan uzun bir süredir sürdürdüğünü ancak AB'nin bu süreçte Türkiye'ye pek çok zorluk yarattığını belirterek, Macaristan'ın Türkiye'nin AB üyeliğinde her zaman yapıcı bir yaklaşım sergilediğini söyledi. Başbakan Yıldırım, Macaristan'ın dostane tutumunu, 15 Temmuz darbe girişiminde çok açık ve net

bir şekilde göstererek, darbeyi şiddetli bir şekilde kınadığını vurguladı ve iki ülke arasındaki köklü ortak tarihin gelecekteki ilişkilerin inşası için kullanılması gerektiğinin altını çizdi.

Başbakan Yıldırım, Macaristan'ın Türk iş insanları için vize kolaylığı tanınmasının ikili ticaret için oldukça önem arz ettiğini hatırlatarak, mevcut durumda, 500'den fazla Türk yatırımcısının Macaristan'da özellikle lojistik, sanayi, hizmet sektörlerinde toplam 100 milyon ABD Doları civarında yatırımı bulunduğunu söyledi. Buna karşılık, 40 civarında Macar yatırımcının Türkiye'de faaliyet gösterdiğini ve yatırım miktarının yaklaşık 20 milyon ABD doları olduğunu belirten Başbakan Yıldırım, bu oranın düşük olduğunu ve Macar ve Türk yatırımcılarının üçüncü ülkelerde ortak iş yapabileceklerini vurguladı. Bu bağlamda, Afrika'nın önemli bir potansiyel arz ettiğini belirten Başbakan Yıldırım, Türkiye'den Afrika'ya 44 noktaya uçuşun olduğunu, bu fırsatın Türk ve Macar iş insanları için değerlendirilerek, Afrika pazarının potansiyelini beraber keşfetmelerinin önemli olduğunu vurguladı. Başbakan Yıldırım, her iki ülkede yatırımlar için önemli teşviklerin olduğunu, Türkiye'de son bir yıl içinde yeni uygulamaya giren teşvik modelinde yatırımın türüne göre çeşitli teşviklerin olduğunu aktardı ve Türk ve Macar iş insanlarını bu teşviklerden yararlanmaya davet etti.

İŞBİRLİĞİ ANLAŞMALARINI İMZA TÖRENİ

Açış konuşmalarının ardından Macaristan Ulusal Ticaret Ajansı İcra Kurulu Başkanı Zsanett Olah katılımcılara hitap etti. Olah, Türkiye ve Macaristan arasında artan ikili ekonomik ilişkilere dikkat çekerek, gerçek potansiyelinin ortaya çıkarılması için gerekli çabayı gösterdiklerini söyledi ve

iş insanlarını üçüncü ülke pazarlarında ortak projeler üretmeye davet etti.

Konuşmanın ardından firmalar ve kurumlar arasında Mutabakat Zaptı Anlaşmaları imzalandı. İlk anlaşma, Budapest Waterworks, Bioplus Institute ve Koçak Çevre İnşaat Yapım İşletme San. ve Tic. A.Ş. tarafından su arıtma sistemi alanında işbirliğinin

geliştirilmesi kapsamında imzalandı. Bangladeş'te su arıtma sistemi üzerine kurumlar arasında yapılacak işbirliğini kapsayan ikinci anlaşma ise, Budapest Waterworks, Bioplus Institute ve Koçak Çevre İnşaat Yapım İşletme San. ve Tic. A.Ş. ve J&J International Holdings tarafından imzalandı.

Üçüncü anlaşma akıllı şehirler üzerine olup, pilot bölge seçilen Kayseri şehrinde akıllı aydınlatma sisteminin kurulmasına yönelik olarak, Flashnet Hungary ile Kayseri Belediyesi arasında imzalandı. Dördüncü anlaşma Yapı Merkezi ile Rév és Társai Kereskedelmi Rt. firması arasında imzalandı. Anlaşma, Yapı Merkezi firmasının özellikle Afrika pazarındaki projeleri için gerek duyduğu ağır çelik yapılarının sağlanmasına dair, ilgili Macar üreticilerinin saptanmasını içermektedir. Son anlaşma ise, Logsol Kft. ile Emsa Enerji Pazarlama ve Dış Tic. Ltd. Şti arasında Emsa Enerji'nin, ürettiği jeneratörler ve güç ürünlerinin Logsol Kft. tarafından üç Orta Avrupa ülkesinde dağıtımını gerçekleştirmesine dair, distribütörlük anlaşması imzalandı.

“TÜRKİYE-MACARİSTAN TİCARET VE YATIRIM FIRSATLARI ve ÜÇÜNCÜ ÜLKELERDE İŞBİRLİĞİ OLANAKLARI” PANELİ

Mutabakat Zaptı Anlaşmaları imza töreninin ardından, “Türkiye-Macaristan Ticaret ve Yatırım Fırsatları ve Üçüncü Ülkelerde İşbirliği Olanakları” temalı panel gerçekleştirildi. Anılan panelin moderatörlüğü Macaristan Ege Seramik Genel Müdürü & DEİK/Türkiye-Macaristan İş Konseyi Yürütme Kurulu Üyesi Suat Karakuş tarafından yapıldı.

Suat Karakuş, Ege Seramik olarak 26 yılı aşkın bir süredir Macaristan ve çevre ülkelerle işbirliklerinin sürdüğünü, 1991 yılında yaptıkları saha ziyaretinde bölgedeki altyapıyı değerlendirerek, yatırımları için Macaristan'ı üs olarak seçtiklerini aktardı. Macaristan pazarını seçmelerinin ilk sebebini, Macaristan'ın altyapısını hızlı bir şekilde kurması ve 300 milyonluk bir pazara hitap etmesi olarak açıklayan Karakuş, bölge ülkeleriyle karşılaştırıldığında, çok sayıda yabancı yatırımcının ülkeye giriş

yapmasının da kendileri için önemli bir faktör olduğunu söyledi. Karakuş, Macaristan'ın Türkiye ile dostane bir ilişkiye sahip olmasının, kendileri için pazarı cazip kılan bir diğer özellik olduğunu belirtti. Karakuş ayrıca Macaristan Ulusal Ticaret Ajansı'nın (MNKH) İstanbul'da ofisini açtıklarını belirterek, 5 milyar ABD doları olan ticaret hacmi hedefine, iki ülkenin ticarete aynı ürünlere sahip olması nedeniyle bugüne dek ulaşamadığını ifade etti.

Panelde yapılan sunumlar <http://www.deik.org.tr/contents-fileaction-15196> internet bağlantısında yer almaktadır.

Ardından, Macaristan Ulusal Ticaret Ajansı (MNKH) İhracat Geliştirme Direktörü Omari Vanidze, MNKH'nın kurumsal yapısı, faaliyetleri ve planlanan etkinlikleri hakkında bilgi verdi. Vanidze, Macar hükümetinin doğu ve güneye açılım planının olduğunu ve MNKH'nın da bu misyona sahip olduğunu söyledi. Orta Avrupa Bölgesi'nde 22 adet ofislerinin bulunduğunu belirten Vanidze, ikili iş görüşmeleri, iş forumları, sektörel etkinlikler düzenlediklerini ve fuarlara katılım gösterdiklerini aktardı. Türk firmalarından gelen işbirliği taleplerini Macar firmalara aktardıklarını söyleyen Vanidze, iki ülke arasında gıda, sağlık, çevre teknolojileri gibi alanlarda işbirliği anlaşmaları imzaladıklarını ve Bursa Büyükşehir Belediyesi başta olmak üzere çeşitli kurumlar ile temasa geçtiklerini dile getirdi. İki ülke arasında işbirliğini geliştirmek amacıyla, makine sektörü, gıda sektörü ve bilgi teknolojileri alanlarında başarı hikâyeleri yakaladıklarını vurgulayan Vanidze, Macaristan pazarında Çelebi, Otokoç, Türk Telekom, Paşabahçe gibi önemli oyuncuların olduğunu belirtti. Vanidze, Macaristan'daki toplam Türk yatırımlarının 100 milyon Avroyu geçtiğini ancak planlanan yatırımlarla 200 milyon Avroya ulaşacağını mesajını verdi.

Macaristan'ın önde gelen Türk yatırımlarından olan Ekol Lojistik'in başarı hikâyesi, Ekol Lojistik Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Musul tarafından aktarıldı. Ahmet Musul, Ekol Lojistik'in Macaristan'daki yatırımına 4 yıl önce başladığı ve mevcutta 270 çalışan ile ro-ro taşımacılığında Avrupa'nın en yüksek doluluk oranına ulaştıklarını belirtti. Toplam yatırımlarının 10 milyon Avronun üzerinde olduğunu belirten Musul, 2017 yılı ciro beklentilerinin 30 milyon Avronun üzerinde olduğunu aktardı. Cironun %70'ine yakınının otomotiv, elektronik ve

petrol sanayinden sağlandığı paylaşıldı. Ekol Lojistik'in Macaristan'ın önde gelen firmalarından MOL firmasının stratejik ortağı olduğunun altı çizildi. Ekol'ün, Bir Kuşak Bir Yol (One Belt One Road) projesi kapsamında, Çin-Macaristan arasında ilk treni kullanan firma olduğu ve Budapeşte-Tahran Hava Köprüsü Projesi dâhilinde uçak kargo faaliyetlerine başlayacağı ayrıca belirtildi. Ekol Lojistik'in çevreci bir yaklaşım benimsediği, dünyada en iyi olmak yerine dünya için en iyi olmak hedeflerinin olduğu ifade edildi.

"Macaristan Eximbank Finansman olanakları" sunumu, Macar Eximbank Türkiye Ülke Direktörü Arda Tugay tarafından gerçekleştirildi. Arda Tugay, Macar Eximbank'ın Türkiye'deki şubesinin 2 yıl önce açıldığını, ithalat yapan ve yatırımcı Türk müşterilere ve Macar müşterilere hizmet vermek amacıyla kurulduklarını aktardı. Macaristan'ın Gayri Safi Yurt İçi Hasılası'nın %92'sinin ihracattan sağlandığını ve dünyanın önde gelen firmalarının Macaristan'daki üretim tesisleri aracılığıyla ihracat yaptıkları ayrıca belirtildi.

Macar Eximbank'ın Türkiye için 255 milyon ABD dolarlık bir kredi limiti belirlediği, finansmanı yatırım, tedarik, üretim, teslimat ve teslimat sonrası aşamalarının hepsinde sağladığı ve uzun ve orta vadeli olmak üzere Türk iş insanlarına alıcı kredileri ve Macar iş insanlarına ise satıcı

kredileri sunduğu bilgileri aktarıldı. 29 Haziran 2017 tarihinde yapılan heyetler arası toplantıda, Türk ve Macar Eximbankların üçüncü ülkelerde işbirliği geliştirmeye yönelik mutabakata varıldığı, bu konu hakkında çalışmaların sürdürüleceği açıklandı. Özellikle Türk ve Macar müteahhitlerin Ortadoğu ve Kuzey Afrika Bölgelerinde geliştirecekleri ortak projeler için Eximbankların finansmanının önemsendiği ifade edildi.

Macaristan hükümetinin güney ve doğuya açılım politikasının Macar Eximbank tarafından da izlendiği, bu çerçevede, Macar Eximbank'ın Endonezya, Moğolistan, Afrika gibi çok çeşitli

pazarlarda finansman desteği sunduğu ve İran pazarının ise ilgileri dâhilinde olduğu aktarıldı. Macaristan'daki kurumlar vergisinin %9'a indirildiği, bu oranın Avrupa'daki en düşük vergi oranı olduğu ve temettü vergilendirmesinin 0 olduğu bilgisi paylaşıldı. Ayrıca Macaristan'da verilen teşviklere değinilerek, yatırımın %50'sine varan teşviklerde hem nakit hem de vergi indirimlerinin olduğu, 13 yıla kadar nakit iadelerin yapılabilirdiği ve teşvikler sayesinde gelirin %80'inin vergiden muaf hale gelebileceği belirtildi. Yatırım ve işbirliklerinin geliştirilmesi için Macaristan'da gelişmiş sektörlerin otomotiv, kimya, ilaç ve plastik sektörleri olduğu bilgisi paylaşıldı.

"Türk ve Macar İşbirliği İçin Yeni Pazarlar" sunumu, DEİK/Türkiye-Mozambik İş Konseyi Başkanı ve Gama Endüstri Afrika, Ortadoğu, Asya Pasifik Bölge Direktörü Erhan Barutoğlu tarafından gerçekleştirildi. Barutoğlu, Afrika'nın nüfus gücü ve gelişen ekonomisi hakkında bilgi aktardı. Bu çerçevede, mevcutta dünya nüfusunun %15'ine sahip olan Afrika'nın 2030 yılına kadar %20 seviyelerine yükseleceği, dünyanın ikinci en hızlı yükselen ekonomisine sahip kıtanın 2016 yılı için %3,7 olan büyüme oranınının 2017 yılı için beklentinin %4,5 dolaylarında olduğu belirtildi. Yakın gelecekte dünyadaki en büyük ekonomik gelişmelerin yaşanması öngörülen Afrika ülkelerinin en yüksek büyüme rakamları sergileyen ülkeler arasında yer aldığı söylendi ve bu büyüme potansiyelinin Türkiye hükümeti tarafından dikkate alınarak, 1998 yılında bir aksiyon planının hayata geçirildiği kaydedildi. Anılan tarihten bu yana Türkiye ile Afrika arasında önemli temasların gerçekleştirildiği, bunun bir sonucu olarak da son 10 yıl içinde Türkiye'nin Afrika'daki en aktif 4 ülkeden biri haline geldiği vurgulandı. Buna ek olarak, son yıllarda artan oranlarla Afrika'daki Türk yatırımlarının toplam tutarının 6,2 milyar dolar olduğu ve Türkiye'nin bölgede en çok istihdam yaratan ülke olduğunun saptandığı belirtildi¹.

Barutoğlu, Afrika'nın, genç ve yüksek nüfusu, zengin kaynakları, rekabet şartları, yüksek büyüme oranları, önemli yabancı yatırımcıların pazardaki mevcudiyeti, bölgesel ekonomik ve siyasi işbirliklerinin artması, yatırım ve özelleştirme planları, makroekonomik değerlerdeki pozitif gelişmeler gibi pek çok sebepten ötürü, Afrika ile işbirliğinde kaçırılmaması gereken fırsatlar olduğunu vurguladı. Elektrik, altyapı, enerji, sağlık, ilaç, sanayi, tarım-gıda, tekstil gibi önde gelen sektörler olmak üzere, çok çeşitli sektörlerde Afrika'nın potansiyelinin yüksek olduğunu belirten Barutoğlu, Macar ve Türk firmalarını ortak projeler ile Afrika pazarında yatırım yapmaya ve işbirlikleri kurmaya davet etti.

¹ Financial Times tarafından Ekim 2015 yılında yayımlanan rapora göre, Türkiye, Afrika kıtasında en fazla iş imkanı yaratan ülkedir. Rapora göre, 2014 yılında Türkiye'nin sağladığı istihdam 16.593 kadardır. Rapor: <http://www.africanbusinesscentral.com/wp-content/uploads/2016/01/The-Africa-Investment-Report-2015-fDi-Intelligence-Report.pdf>

Panelin ardından Türk ve Macar iş insanları çalışma öğle yemeği eşliğinde ikili firma görüşmeleri gerçekleştirdiler.

FAYDALI KURUMLAR

T.C. Budapeşte Büyükelçiliği

Tel: +36 1 478 91 00

Faks: +36-1 344 51 43

Adres: 1062 Budapest Andrassy ut 123 / Hungary

E-Posta: embassy.budapest@mfa.gov.tr

T.C. Budapeşte Ticaret Müşavirliği

Telefon: +36 1 / 479 06 89

Faks: +36 1 / 344 58 96

Adres: Török Kereskedelmi Tanacsos, H-1062 BUDAPEST

Andrassy ut 123 / HUNGARY

E-Posta: budapeste@ekonomi.gov.tr

Macaristan Yatırım Destekleme Ajansı (HIPA)

Telefon: +36 1 872 6520

Faks: +36 1 872 6699

Adres: H-1055 Budapest, Honvéd u. 20.

E-Posta: info@hipa.hu

Web: www.hipa.hu

Macaristan Ulusal Ticaret Ajansı (MNKH)

Telefon: +36 1 810-1600

Faks: +36 1 810 1601

Adres: Ipar Street 5, 1095 Budapest, Hungary

E-Posta: info@tradehouse.hu

Web: <http://www.tradehouse.hu/>

ALX Hungary (ALX Macar Ticareti Geliştirme Merkezi)

Telefon: +90 212 210 30 61-62

Faks: +90 212 210 30 64

Adres: Polat Ofis İmrahor Cad. No:23 B Blok, Kat:2 Kağıthane, İstanbul/Türkiye

E-Posta: info@alx.com.tr

Web: <http://www.alx.com.tr/>

Macaristan Ticaret ve Sanayi Odası / Macar-Türk Komitesi

Telefon: +36-1-474-5141

Faks: +36-1-474-5149

Adres: 1054 Budapest, Szabadság Tér 7.

E-posta: szekeres.anna@mkik.hu

Macar Eximbank Türkiye Ofisi

Telefon: +36 1 374 9100

Adres: Büyükdere Caddesi No: 171, Metrocity A Blok Kat: 15, Levent, İstanbul 34330 TURKEY

DEİK (Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu)

Avrupa Bölge Koordinatörlüğü

Adres: RIVER PLAZA Büyükdere Cad. Bahar Sok. No: 13/9-10 34394 Levent/İSTANBUL

Tel: +90 212 339 5000

E-posta: eu@deik.org.tr